

Kamenné zídky v zahradách

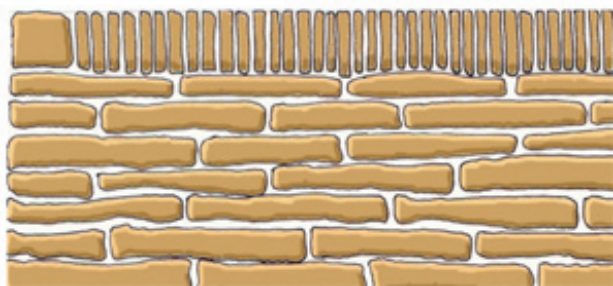

Jana Spitzer, Reiner Dittrich

GRADA®

výběr kamene | zásady stavby | osázení rostlinami

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umisťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Kamenné zídky v zahradách

Jana Spitzer, Reinier Dittrich

Kamenné zídky v zahradách

Die deutsche Originalausgabe erschien unter dem Titel „Trockenmauern für den Garten“ im (by) ökobuch Verlag, Staufen bei Freiburg/Breisgau.

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

obchod@grada.cz, www.grada.cz

tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400

jako svou 4280. publikaci

Odpovědná redaktorka Daniela Karlovcová

Sazba Vladimír Velička

Přeložila Ing. Kateřina Fousová

Fotografie na obálce z archivu autorů

Počet stran 96

První vydání, Praha 2011

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

© ökobuch Verlag, Staufen bei Freiburg 2009

© Grada Publishing, a.s., 2011

Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2011

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-247-3606-8 (tištěná verze)

ISBN 978-80-247-7796-2 (elektronická verze ve formátu PDF)

© Grada Publishing, a.s. 2012

Obsah

Úvodní slovo.....	7
1 Kulturní dějiny	9
2 Podklady	13
2.1 Odborné termíny.....	14
2.2 Tvary zdí.....	15
2.3 Způsoby výstavby zdí.....	17
2.4 Materiály na výstavbu zdí.....	25
3 Význam suchých zdí.....	28
3.1 Stavebně-technické výhody.....	28
3.2 Historické a kulturní hodnoty.....	28
3.3 Suché zdi jako životní prostor.....	29
4 Stavební předpisy.....	30
4.1 Ochrana přírody a památek	31
4.2 Možnost dotací	34
5 Jak stavět suché zdi	35
5.1 Nástroje pro stavbu zdí.....	35
5.2 Techniky opracování kamene.....	39
5.3 Základní pravidla stavby zdí	41
5.4 Bezpečnost a statika	43
5.5 Základ	45
5.6 Drenáž.....	47
5.7 Hlavy zdí a rohy	48
5.8 Koruna zdí.....	50
5.9 Sanace historických zdí.....	52

6	Využití suchých zdí	58
6.1	Zdi určené pro zpevnění svahu.....	58
6.2	Volně stojící zdi.....	62
6.3	Zdi dotýkající se vody.....	65
6.4	Zdi z betonových tvarovek	67
6.5	Zdi z recyklovaného materiálu	68
6.6	Gabiony.....	70
6.7	Zdi s rostlinami	72
6.8	Bylinkové spirály	77
7	Suché zdi: říše zvířat a rostlin	80
7.1	Živočichové žijící mezi suchými kameny a sutí.....	80
7.2	Rostliny ve skulinách, puklinách a štěrbinách.....	84
7.3	Krok za krokem k osázené zídce	90
8	Další informace, seznam pramenů.....	92
	Rejstřík	94

Úvodní slovo

Již po mnoho generací člověk své prostředí utváří a proměňuje. K tomu již odpradávná využíval přírodní stavební materiály, především hlínu, dřevo a kámen a při zacházení s těmito materiály rozvinul mnohé své ručodělné schopnosti a zdokonalil svou zručnost. Jednou z dřívějších stavebních technik bylo sesazování suchých zidek. Tyto „nasucho“, tj. na sebe skládané kameny bez použití malty, jsou ještě i dnes neodmyslitelnou součástí naší krajiny.

Nápadný je především různý vzhled suchých zidek. Když příroda zahálí zídku do překrásného hávu z popínavých rostlin, mechů a bizardní spleti kořenů, stavba jako taková je pod nimi již jen stěží k rozeznání. Suchá zídka se tak schová – přemění se na vlastní životní prostor a zdá se, že pulzuje vlastním životem. Kdysi drobné rostlinky, které se rozrůstají ve spárách mezi kameny, se zvětšují a silí, svými kořeny pronikají do kamene a obstarávají si prostor. Kameny se posunují směrem od sebe, vytlačují se nebo se posunují do jiných směrů a mění svoji polohu, vznikají rýhy a pak opět sesedají. K tomu celému dochází úplně pozvolna, často nepozorovaně před našima očima. Často si zídky všimneme teprve tehdy, když je již nahlodaná zubem času a pomalu se začíná rozpadat.

Po dlouhou dobu bylo umění opracovávání kamene a sestavování suchých zidek předáváno ze starého mistra na tovaryše bez jakéhokoliv písemného zaznamenávání. Tím pádem jsou nám známé stavební plány velkých

stavebních děl, detailní řemeslné dovednosti však zůstávají utajeny. Nádherné obranné zdi starých hradů a zámků nebo mohutné kamenné sloupy v antickém Římě, ohromující egyptské pyramidy – byl by i dnešní člověk schopen něco takového vytvořit? Mnoho generací řemeslníků i s jejich bohatými zkušenostmi, kteří ovládali mnohé obtížné technologie, již dávno zmizelo. A zcela pomalu, většinou lidí sotva zpozorovány, se ztratily s mizejícím řemeslným umem také k němu patřící praktické znalosti a dovednosti.

Mnoho materiálů bylo mezitím nahrazeno novými stavebními hmotami, změnily se však i technologické postupy. Co zůstalo, jsou ještě viditelné pozůstatky umu našich předků, kteří dokázali vybudovat takové zdi, které dodnes kvůli jejich velikosti a mohutnosti obdivujeme. Jsou-li tyto stavby pomocí moderních prostředků přebudovávány nebo opravovány, docílí se často pouze neuspokojivých výsledků. Jen s pomocí entusiasmu, velkého množství vynaloženého času a pochopením starých řemeslných pravidel je možné staré hodnoty znovu oživit.

Naléhavým úkolem se jeví předávání znalostí o funkci a stavbě suchých zidek. Nepředstavují z historického hlediska pouze hezký konstrukční prvek, nýbrž obohacují naši kulturní krajinu. Chtěli bychom v této knize předat podněty a návody, jak lze pomocí jednoduchých prostředků vybudovat vzhledově pěknou suchou zídku. I ten, kdo chce zachovat a opravit stávající zeď, zde najde cenné

informace. A samozřejmě nesmí v takovéto knize chybět ani informace o tom, jak se suchá zídka může přeměnit v biotop a životní prostor pro velké množství zvířat a rostlin, neboť z tohoto jedinečného místa k životu vytvořeného z kamene, trochy zeminy a těmto podmínkám přizpůsobených tvorů a rostlin může vzniknout opravdový živý klenot. To je tu a tam patrné teprve tehdy, zpozorujeme-li zde ještěrky, díváme se na mravence při práci a obdivujeme rozchodník, který se rozrůstá a vykvétá i na chudém kamenitém podkladu. Pořizovací náklady na materiál pro kamennou zídku jsou nepatrné, úspěšné zvládnutí její výstavby se stává přitažlivou výzvou.

Když alespoň malá část čtenářů po přečtení knihy bude pohlížet na kamenné zídky jinýma očima, zasadí se o zachování stávajících

zidek, nebo se rozhodne pro jejich vybudování ve vlastní zahradě, bude to pro nás ten nejlepší dík za množství rešerší, fotografií, rozhovorů, pochůzek, třídění a hodin strávených psaním, které byly nutné k tomu, aby se tato kniha podařila.

Neustat – březen 2009

Jana Spitzer a Reiner Dittrich

